

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Aleja Piłsudskiego 8
90-051 Łódź, P - 73
Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/61-6/05/AS

Łódź, dnia 14 lutego 2005 r.

DECYZJA Nr 5/2005

Na podstawie art. 23e ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., Nr 86, poz. 804; Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004 r., Nr 93, poz. 891; Nr 96, poz. 959) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18 poz. 172; Dz. U. z 2003 r., Nr 6 poz. 68) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Tomaszowi Nawrockiemu i Grażynie Nawrockiej zamieszkałych w Kielcach przy ul. Gipsowej 14 prowadzących Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „G T”

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wskazaną w art. 23a ust. 1 w. w. ustawy, bezprawne, godzące w interesy konsumentów działanie przedsiębiorców polegające na:

używaniu w Umowie o nauczanie języka obcego firmy wprowadzającej w błąd poprzez stwierdzenie, iż umowę zawiera Szkoła Języka Angielskiego „Perfect”, a nie Tomasz Nawrocki i Grażyna Nawrocka zamieszkali w Kielcach przy ul. Gipsowej 14, będący rzeczywistymi podmiotami praw i obowiązków wynikających z tego stosunku prawnego i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 12 stycznia 2005 r.**

Uzasadnienie

I. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w ramach przeprowadzonego w terminie od 9 września 2004 r. do 25 października 2004 r. badania wzorców umownych na rynku nauczania języków obcych w województwie łódzkim i świętokrzyskim, zbadał wzorce umowne oraz materiały reklamowe stosowane przez Tomasza Nawrockiego i Grażynę Nawrocką zamieszkałych w Kielcach przy ul. Gipsowej 14 (zwani dalej Tomasz i Grażyna Nawrocky) prowadzących w ramach Przedsiębiorstwa Handlowo Usługowego „G T” Szkołę Języka Angielskiego „Perfect” w Kielcach.

Analiza powyższych dokumentów wykazała, iż firma, którą posługują się Tomasz i Grażyna Nawrocky, może naruszać przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., Nr 86, poz. 804; Dz. U. z 2003 r., Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004 r., Nr 93, poz. 891; Nr 96, poz. 959 – zwana dalej ustawą o ochronie (...).

Z uwagi na powyższe, w dniu 6 stycznia 2005 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej Prezesem Urzędu) mocą postanowienia nr 1/61-6/05 wszczął

postępowanie w sprawie stosowania przez Tomasza i Grażynę Nawrockich praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na: bezprawnym, godzącym w interesy konsumentów działaniu polegającym na używaniu w Umowie o nauczanie języka obcego firmy wprowadzającej w błąd poprzez stwierdzenie, iż umowę zawiera Szkoła Języka Angielskiego „Perfect”, a nie Tomasz Nawrocki i Grażyna Nawrocka, będący rzeczywistymi podmiotami praw i obowiązków wynikających z tego stosunku prawnego, co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...).

Odpowiadając na postawiony zarzut przedsiębiorcy oświadczyli, iż działali w przekonaniu, że posługują się prawidłową nazwą podmiotu, który jest wykonawcą usługi objętej umową. Ponadto dodali, iż kwestionowany zapis został poprawiony tak, by był zgodny z przepisami kodeksu cywilnego. Na dowód tego twierdzenia załączyli do pisma nowy wzorzec umowy (dowód: pismo z dnia 12 stycznia 2005 r. wraz z załącznikiem).

II. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Tomasz Nawrocki jest wpisany do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Kielce pod numerem 21816/01/H (dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej; karta 9).

2. Grażyna Nawrocka jest wpisana do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Kielce pod numerem 21815/01/H (dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej; karta 8).

3. W celu zawarcia umowy Tomasz i Grażyna Nawrocki korzystają z wzorca umowy o nazwie Umowa (dowód: wzorzec umowy; karta 6 i 7).

4. Umowa na wstępie zawierała zapis: „Zawarta dnia ___/___/2004 pomiędzy P. ____, zwanym (a) dalej SŁUCHACZEM/OPIEKUNEM*, a Szkołą Języka Angielskiego „Perfect”, zwaną w dalszym ciągu SZKOŁĄ (...)” (dowód: wzorzec umowy; karta 6 i 7).

5. W poprawionej umowie powyższy zapis zastąpiono postanowieniem o treści: „Zawarta dnia ___/___/20__ pomiędzy Panem/Panią ____, zwanym (a) dalej SŁUCHACZEM/OPIEKUNEM*, a Grażyną Nawrocką i Tomaszem Nawrockim, zam. w Kielcach przy ul. Gipsowej 14 – właścicielami Szkoły Języka Angielskiego „Perfect” (...)” (dowód: nowy wzorzec umowy; karta 24).

III. Prezes Urzędu ustalił następujący stan prawny:

1. Art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

2. Zgodnie z art. 43² § 1 k.c. przedsiębiorca działa pod firmą.

3. Art. 43³ § 2 k.c. stanowi, iż firma nie może wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia.

4. Art. 43⁴ k.c. stanowi, iż firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko. Nie wyklucza to włączenia do firmy pseudonimu lub określeń wskazujących na przedmiot działalności przedsiębiorcy, miejsce jej prowadzenia oraz innych określeń dowolnie obranych.

IV. Oceniając przedstawiony stan faktyczny i prawny organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) przesłankami zaistnienia zakazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów jest:

- 1) działanie przedsiębiorcy
- 2) noszące znamiona bezprawności

3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1 Jak zostało wykazane powyżej, Tomasz Nawrocki i Grażyna Nawrocka są wpisani do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Kielce. Są więc przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

Ad. 2 Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa zawartymi w różnych jego gałęziach oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Istotnym jest również fakt, iż bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

Analiza powołanych wcześniej przepisów prowadzi do następujących wniosków: Każdy przedsiębiorca winien działać pod firmą. Oznacza to, iż wszelkie czynności prawne w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej muszą być dokonywane pod tą firmą. Nie budzi wątpliwości, iż jedną z głównych czynności prawnych dokonywanych w ramach prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług jest zawieranie umów z klientami. Co za tym idzie, zawieranie umów musi się odbywać pod firmą.

Firma przedsiębiorcy, jak wskazuje art. 43³ k.c., pełni taką samą funkcję, jak imię i nazwisko osoby fizycznej. Co za tym idzie, musi być wystarczająco odmienna od innych firm, by nie wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności przedsiębiorcy, miejsca działalności, źródeł zaopatrzenia. Fakty, w odniesieniu do których firma nie może wprowadzać w błąd, zostały w przepisie art. 43³ k.c. wyliczone przykładowo. Co za tym idzie, należy przyjąć, iż firma nie może wprowadzać w błąd co do żadnych okoliczności prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę. Celem firmy jest więc umożliwienie identyfikacji podmiotu prawa, który występuje na rynku.

Art. 43⁴ k.c. stanowi, iż firmą osoby fizycznej jest jej imię i nazwisko, ale nie wyklucza to, dla większej precyzji i zwiększenia możliwości identyfikacji podmiotu, włączenia do firmy innych elementów, takich jak pseudonim, określenie wskazujące na przedmiot działalności, miejsce jej prowadzenia bądź innych określeń. Z uwagi na treść art. 43³ k.c., w przypadku niektórych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą włączenie innych elementów do firmy będzie niezbędne, tak by firma umożliwiała odróżnienie przedsiębiorcy od innych.

Mając na uwadze powyższe kwestie, należy przyjąć, iż nie jest dopuszczalne podanie w umowie jako podmiotu zawierającego umowę Szkoły Języka Angielskiego „Perfect”, która jest prowadzona przez Tomasza i Grażynę Nawrockich. Może to bowiem prowadzić do błędnego przekonania konsumentów, iż podmiotem zobowiązanym z niniejszej umowy jest właśnie Szkoła. Konsument zawierający umowę zasługuje na szczególną ochronę, ponieważ jest słabszą stroną występującą w obrocie prawnym. Informacja co do tego, kto jest stroną zawieranej przez niego umowy jest podstawowa i bardzo istotna. Pewność obrotu i możliwość realizowania jakichkolwiek praw wynikających ze stosunku prawnego jest zagwarantowana tylko wtedy, gdy konsument wie, z kim zawiera umowę. Należy podkreślić, iż dokładna nazwa przedsiębiorców wskazana w ewidencji działalności gospodarczej brzmi odpowiednio: Nawrocka Grażyna Elżbieta Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „G T” oraz Nawrocki Tomasz Piotr Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „G T”. Nazwa Szkoły stworzona dla potrzeb prowadzenia działalności w zakresie nauczania języka angielskiego nie widnieje więc w ewidencji, a co za tym idzie, zidentyfikowanie podmiotów zobowiązanych w ramach działalności szkoły jest jeszcze trudniejsze. W niniejszej sprawie Tomasz i Grażyna Nawrocky posługiwali się we wzorcu umowy firmą, która bez wątpienia wprowadzała w błąd, ponieważ sugerowała, iż to Szkoła Języka Angielskiego „Perfect” jest podmiotem praw i

obowiązków płynących z zawartej umowy. W całym wzorcu nie występowało nigdzie stwierdzenie, że to Grażyna i Tomasz Nawrocky byli stroną umowy.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należy stwierdzić, iż przesłanka bezprawności została spełniona.

Ad. 3 Każde działanie bezprawne w ramach danego stosunku prawnego godzi w interesy drugiej strony kontraktu. Przepisy prawa o charakterze bezwzględnie obowiązującym wprowadzono bowiem do porządku prawnego po to, by chronić dobro zasługujące na ochronę.

Przepisy ustawy o ochronie (...) nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia z takim interesem gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta tego przedsiębiorcy, czyli gdy są powszechne.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z godzeniem w prawa nieograniczonej grupy konsumentów, którzy zawarli bądź zamierzali zawrzeć umowę z Tomaszem i Grażyną Nawrockimi.

Powyższy fakt decyduje o tym, iż trzecia przesłanka została spełniona.

Jak zostało wskazane powyżej, Grażyna i Tomasz Nawrocky w piśmie z dnia 12 stycznia 2005 r. oświadczyli, iż działali w przekonaniu, że posługują się prawidłową nazwą podmiotu, który jest wykonawcą usługi objętej umową. Ponadto dodali, iż kwestionowany zapis został poprawiony tak, by był zgodny z przepisami kodeksu cywilnego. Na dowód tego twierdzenia załączyli do pisma nowy wzorec umowy. Prezes Urzędu uznał powyższe fakty i dowody za wystarczające by przyjąć, iż zaniechano stosowania praktyki wskazanej w sentencji decyzji.

Wobec spełnienia przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) oraz przesłanek wydania decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającej zaniechanie jej stosowania wskazanych w art. 23e ustawy o ochronie (...) organ antymonopolowy orzekł jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Łodzi.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i
Konsumentów Dyrektor Delegatury
w Łodzi

Iwona BIELSKA

Otrzymuje:

Tomasz Nawrocki; Grażyna Nawrocka
Ul. Gipsowa 14
25-752 Kielce

